

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Oboer/6/2022
Identifikačné číslo spisu:	8307202479
Dátum vydania rozhodnutia:	25.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8307202479.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beaty Miničovej a členiek JUDr. Ivany Izakovičovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej v exekučnej veci oprávneného: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Kubáňho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, v mene ktorej koná JUDr. Andrea Cviková, ako advokátka a konateľka, proti povinnému: Z. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX Q., o vymoženie 4.685,35 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 6Er/179/2007, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo dňa 12. marca 2019 č. k. 26CoE/44/2018-56, v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Prešove zo dňa 29. novembra 2019 č. k. 26CoE/44/2018-104, takto

rozhodol:

I. Dovolanie oprávneného o d m i e t a.

II. Povinnému nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením zo dňa 4. decembra 2017 č. k. 6Er/179/2007-14, v znení opravného uznesenia Okresného súdu Humenné zo dňa 16. septembra 2019 č. k. 6Er/179/2007-95, výrokom I. exekúciu zastavil, výrokom II. priznal súdnej exekútorke JUDr. Lenke Borovskej, Exekútorský úrad Košice, so sídlom Kováčska 32, 040 01 Košice nárok na náhradu trov exekúcie voči oprávnenému a výrokom III. povinnému náhradu trov konania nepriznal.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že po preštudovaní oprávneným predložených písomností v rámci doplnenia návrhu na vykonanie exekúcie (v zmysle ust. § 39 ods. 4 Exekučného poriadku) zistil existenciu dôvodu na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku (v znení účinnom do 31. marca 2017). Z exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok, okresný súd mal za preukázané, že oprávnený ako veriteľ uzatvoril s povinným ako dlžníkom Zmluvu o pôžičke dňa 28.04.2004 (ďalej len „zmluva“), na základe ktorej bola povinnému poskytnutá pôžička, ktorú sa povinný zaviazal splatiť podľa v zmluve dojednaných podmienok. Z obsahu

súdneho spisu vyplynulo, že oprávnený na preukázanie svojho nároku predložil vlastnú blankozmenku vystavenú povinným. To znamená, že zmenka bola vystavená povinným ako vystaviteľom na rad oprávneného ako veriteľa za účelom zabezpečenia pohľadávky veriteľa zo zmluvy. Túto zmenku oprávnený následne vyplnil, keďže povinný pôžičku riadne nesplácal.

3. Súd prvej inštancie posúdil zmluvnú podmienku o vystavení a následnom vyplnení blankozmenky ako neprijateľnú, nakoľko značne oslabuje postavenie spotrebiteľa, keďže dáva dodávateľovi možnosť vyplniť blankozmenku bez akejkoľvek kontroly alebo overenia jej vyplneného obsahu zo strany spotrebiteľa alebo nezávislej tretej osoby. Okrem iného okresný súd upozornil, že v danom prípade spotrebiteľ po jej vystavení nemal žiadnu možnosť ovplyvniť jej obsah a sumu, na ktorú znie. Na základe uvedeného potom dospel k záveru, že táto podmienka je v neprospech spotrebiteľa.

4. Ako ďalšiu neprijateľnú podmienku súd prvej inštancie vyhodnotil rozhodcovskú doložku, ktorá bola súčasťou všeobecných zmluvných podmienok, v dôsledku čoho mal okresný súd za to, že povinný ako spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť jej obsah a osobitne si ju nevyjednal. Mohol len zmluvu aj s jej všeobecnými podmienkami ako celok odmietnuť alebo prijať a podrobiť sa všetkým podmienkam. S ohľadom na uvedené súd prvej inštancie skonštatoval neprijateľnosť rozhodcovskej doložky, pretože nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná poukazujúc na ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, a preto bola neplatná. V závere súd prvej inštancie uviedol, že rozhodca tak nemal právomoc vec prejednať a vydať rozhodcovský rozsudok.

5. S prihliadnutím na vyššie uvedené rozhodcovský rozsudok, ktorý je podkladom na vykonanie exekúcie, bol vydaný v konaní, v ktorom sa uplatňoval nárok zo zmenky. Okresný súd bol toho názoru, že vymáhaný nárok vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou a nebolo prihliadnuté na neprijateľné zmluvné podmienky ani rozpor s dobrými mravmi a zákonom. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie exekúciu zastavil v zmysle ust. § 57 ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku (v znení účinnom do 31. marca 2017).

6. S poukazom na ust. § 203 ods. 1 Exekučného poriadku a § 262 ods. 1 C.s.p., súd prvej inštancie priznal súdnemu exekútorovi nárok na náhradu trov exekúcie voči oprávnenému, ktorý zaviniel zastavenie exekúcie tým, že predložil na vymáhanie exekučný titul, ktorý bol podľa súčasnej právnej úpravy exekučným súdom posúdený ako rozporný so zákonom a dobrými mravmi.

7. O trovách konania strán (účastníkov) okresný súd rozhodol podľa ust. § 256 ods. 1 C.s.p., § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že povinnému náhradu trov konania nepriznal. Na náhradu trov konania by mal právo povinný, pretože zastavenie konania zaviniel oprávnený, ktorý doplnením návrhu na vykonanie exekúcie nepreukázal, že vo veci nie sú dané dôvody na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku (v znení účinnom do 31.03.2017). Povinnému však v konaní trovy nevznikli, preto mu náhrada trov konania nebola priznaná.

8. Na odvolanie oprávneného Krajský súd v Prešove, ako odvolací súd, uznesením zo dňa 12. marca 2019 č. k. 26CoE/44/2018-56, v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Prešove zo dňa 29. novembra 2019 č. k. 26CoE/44/2018-104, výrokom I. uznesenie okresného súdu potvrdil, výrokom II. návrh oprávneného na prerušenie konania zamietol a výrokom III. právo na náhradu trov odvolacieho konania stranám nepriznal.

9. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné, a preto napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil s tým, že sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 C.s.p.). Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu správne posúdil otázku platnosti rozhodcovskej doložky, a tým zodpovedal aj otázku, či možno viesť exekúciu na podklade exekučného titulu vydaného orgánom, ktorý svoju právomoc odvodil od takejto rozhodcovskej doložky.

10. Oprávnený v rámci odvolania namietal, že súd prvej inštancie nemohol zastaviť exekúciu, lebo už vydal poverenie na vykonanie exekúcie. V tejto súvislosti odvolací súd s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/1/2012 uviedol, že súd prvej inštancie správne zastavil exekúciu, hoci poverenie v exekučnom konaní vydané bolo, pretože rozhodcovský rozsudok bol vydaný na základe neprijateľnej rozhodcovskej doložky.

11. Odvolací súd zdôraznil, že na splnenie podmienok exekúcie je potrebné prihliadať v každom okamihu exekúcie a podporne poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. januára 2007 sp. zn. 3Cdo/164/1996, publikovaný v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 „súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude

exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená“.

12. Na doplnenie odvolací súd uviedol, že podľa rozhodcovskej doložky obsiahnutej v bode 16.1 a 16.2 Zmluvných dojednaní k zmluve, ktoré majú formu predtlaču a boli podpísané povinným v deň podpisu zmluvy, mali byť spory zo zmluvy riešené cestou príslušného súdu v súdnom konaní alebo v rozhodcovskom konaní pred niektorým z rozhodcovských súdov, pričom výber rozhodcovského súdu spočíval na strane podávajúcej žalobný návrh. S prihliadnutím na uvedené bolo odvolaciemu súdu zrejmé, že ak spor vyvolá dodávateľ podaním žaloby na rozhodcovskom súde, spotrebiteľ sa takto začatému rozhodcovskému konaniu musí podrobiť.

13. Súdu prvej inštancie preto nič nebránilo skúmať neprijateľnosť rozhodcovskej doložky z pohľadu značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán. Neskoršia rozhodovacia prax v nadväznosti aj na explicitné ust. § 53 ods. 1 písm. r/ Občianskeho zákonníka týkajúce sa rozhodcovských doložiek podľa názoru odvolacieho súdu len potvrdila správnosť záveru súdu prvej inštancie.

14. Odvolací súd sa pridržal spoločného stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove zo dňa 27.09.2010, podľa ktorého: „Zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve uzavretej po 31.12.2007 alebo vo všeobecných obchodných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak sice spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. Súdu nič nebráni postupovať obdobne aj za stavu, že zmluva bola uzavretá pred 1. januárom 2008“.

15. Keďže ust. § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka sankcionuje neprijateľnú podmienku spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa absolútnou neplatnosťou, odvolací súd zdôraznil, že pre vykonanie exekúcie tak chýba základný predpoklad, a to právoplatný a vykonateľný exekučný titul. Rozhodcovský súd totiž môže vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola uzatvorená platná rozhodcovská zmluva/doložka o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní.

16. Na doplnenie odvolací súd uviedol, že ak má byť rozhodcovská zmluva/doložka právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Oprávnený si v tomto smere však dôkazné bremeno nesplnil. Záveru o tom, že sa nejedná o individuálne vyjednanú zmluvu, svedčí nepochybne aj forma uzavretej zmluvy, t. j. skutočnosť, že rozhodcovská zmluva bola predložená povinnému ako spotrebiteľovi vo forme formulárových zmluvných dojednaní voľným okom takmer nečitateľného písma, bez možnosti zmeny ich obsahu. Zmluvné dojednanie, ktoré nie je spotrebiteľom individuálne vyjednané, je podľa odvolacieho súdu možné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

17. Odvolací súd so zreteľom na neplatnú rozhodcovskú doložku nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami reagujúcimi na ďalšie dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie.

18. V súvislosti s návrhom na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. b/ C.s.p. a podaním návrhu na konanie pred Ústavným súdom Slovenskej republiky odvolací súd zdôraznil, že uvedený postup spadá do výlučnej právomoci súdu, ktorý tak koná podľa vlastnej úvahy a nie je v tomto smere nijako viazaný návrhom účastníka konania.

19. Odvolací súd možný rozpor namietnutých ustanovení s Ústavou Slovenskej republiky neskúmal, pretože konštatovaním neplatnosti rozhodcovskej doložky neboli pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce a relevantné, preto návrh oprávneného na prerušenie konania zamietol pre jeho neopodstatnenosť.

20. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 9a ods. 1 Exekučného poriadku účinného do 31.03.2017 tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keďže oprávnený nebol v odvolacom konaní úspešný, nemá právo na náhradu trov konania, a povinnému trovy odvolacieho konania nevznikli.

21. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal oprávnený (ďalej aj ako „dovolateľ“) prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil ust. § 420 písm. f/ C.s.p., podľa ktorého súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

22. Dovolateľ vyjadril svoj nesúhlas so záverom odvolacieho súdu, že návrh na prerušenie konania nebol dôvodný. Spôsob, akým sa odvolací súd s návrhom oprávneného na prerušenie konania vysporiadal, nepovažuje dovolateľ za dostatočný, keďže odvolací súd neuviedol žiadny konkrétny dôvod na nepodanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov s Ústavou SR, ani v čom považoval argumentáciu oprávneného za nedôvodnú. Ustanovenia Exekučného poriadku účinné od 23.12.2015, ktoré aplikovali konajúce súdy, podľa dovolateľa ukládajú súdom v exekučnom konaní rozhodovať tak, aby boli v dôsledku ich rozhodnutí popreté minulé právoplatné rozhodnutia príslušných orgánov (súdov alebo rozhodcov) vydané v základom konaní, čím dochádza k zmene právneho postavenia strán sporu. Vzhľadom na uvedené považuje dovolateľ príslušné ustanovenia Exekučného poriadku za retroaktívne.

23. Povinný sa k podanému dovolaniu oprávneného nevyjadril.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj ako „dovolací súd“) [(ust. § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas oprávnený v súlade s ust. § 429 ods. 1 C.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 443 C.s.p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie oprávneného je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ C. s. p.).

25. Dovolací súd uvádza, že novelou Exekučného poriadku vykonanou zákonom č. 2/2017 Z. z., nadobudlo dňa 1. apríla 2017 účinnosť ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku, podľa ktorého dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní, nie je prípustné. Dovolací súd dodáva, že zákon č. 2/2017 Z. z. síce k úpravám účinným od 1. apríla 2017, v prechodnom ustanovení § 243h ods. 1 veta prvá stanovil, že ak v § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017, sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017, no vo vzťahu ku konaniam o opravných prostriedkoch, teda ani k dovolaciemu konaniu, neurčil žiadne pravidlo.

26. V preskúmvanej veci bolo dovolacie konanie začaté podaním dovolania elektronicky dňa 16.06.2019, doručeným na súd prvej inštancie dňa 16.06.2019 (doručenka pripnutá na č. I. 79 spisu), teda za účinnosti novej právnej úpravy. Prípustnosť dovolania oprávneného, preto nie je daná. Vzhľadom na povinnosť ústavne konformného výkladu pri riešení tejto otázky, a teda vzhľadom na rešpektovanie ústavných princípov dôvery v platné právo a legitímneho očakávania, ako aj dôvery v správnosť aktov orgánov verejnej moci, vrátane v nich obsiahnutého poučenia o možnosti opravných prostriedkov, považoval dovolací súd za správne, aby sa prípustnosť dovolania posudzovala podľa právnej úpravy platnej v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

27. Dovolaním napadnuté rozhodnutie bolo vydané dňa 12. marca 2019, to znamená už za účinnosti novej právnej úpravy. Pokiaľ teda prechodné ustanovenie Exekučného poriadku neurčilo vo vzťahu k dovolaciemu konaniu žiadne pravidlo a dovolanie (ako i ním napadnuté rozhodnutie krajského súdu) bolo podané už za účinnosti novelizovanej právnej úpravy, je potrebné vychádzať z princípu okamžitej aplikability procesných noriem. K uvedenému záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutiach, sp. zn. 3ECdo/16/2017, 3ECdo/26/2017, 3ECdo/27/2017, 4ECdo/23/2017, 5ECdo/10/2017, 7ECdo/3/2017, 8ECdo/17/2017, 5ECdo/2/2018, ktorý záver vyhodnotil ako ústavne konformný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v uzneseniach, sp. zn. II. ÚS 185/2018, III. ÚS 276/2018, I. ÚS 281/2018 a náleze I. ÚS 259/2018.

28. Z hľadiska prípustnosti dovolania bolo preto na predmetné dovolacie konanie potrebné aplikovať právnu úpravu Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, ktorá prípustnosť dovolania proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní vylúčila. Dovolanie oprávneného proti uzneseniu, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie a návrh oprávneného na prerušenie konania zamietol, je bez ďalšieho neprípustné.

29. Na doplnenie dovolací súd považoval za potrebné poukázať na uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 22. septembra 2020 č. k. III. ÚS 349/2020-25, z ktorého vyplýva, že ústavný súd vo svojej doterajšej

rozhodovacej činnosti opakovane dospel k právnenému záveru o neprípustnosti dovolania v exekučných veciach za obdobných skutkových a právnych okolností, ako to je práve v posudzovanej veci, čo preukazujú viaceré jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 74/2019, II. ÚS 185/2018, I. ÚS 281/2018, III. ÚS 276/2018, III. ÚS 177/2018, III. ÚS 311/2020). V rámci uvedeného rozhodnutia Ústavný súd SR poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. septembra 2017, sp. zn. 6ECdo/15/2017, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 2/2018, v ktorom bola zodpovedaná otázka prípustnosti dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci podľa ust. § 421 ods. 2 C.s.p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým do 31. marca 2017 rozhodol o odvolaní proti uzneseniu exekučného súdu o zastavení exekúcie v zmysle ust. § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku tak, že prípustnosť dovolania je vylúčená.

30. Dovolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi dovolania, so zreteľom na vyššie uvedené, dovolanie oprávneného podľa ust. § 447 písm. c/ C.s.p. ako neprípustné odmietol bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

31. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (ust. § 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.). O trovách dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa ust. § 453 ods. 1 C.s.p. v spojení s ust. § 255 ods. 1 C.s.p., pričom povinnému, ktorý bol v dovolacom konaní úspešný, nepriznal náhradu trov konania, keďže mu v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

32. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.